

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
.info

<https://konkur.info>

درس ۳: سیاست و حکومت در عصر قاجار (از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه)

اهم نکات درس:

چگونگی تاسیس سلسله قاجاریه

پادشاهان قاجار

۱- آقامحمدخان ۲- فتحعلی شاه ۳- محمد شاه ۴- ناصرالدین شاه

نظام سیاسی و اداری

جایگاه شاه

صدر اعظم

حکومت ایالات و ولایات

تشکیلات اداری

وزارت خانه

نظام قضایی

تشکیلات نظامی

روابط خارجی

فعّالیت ۱

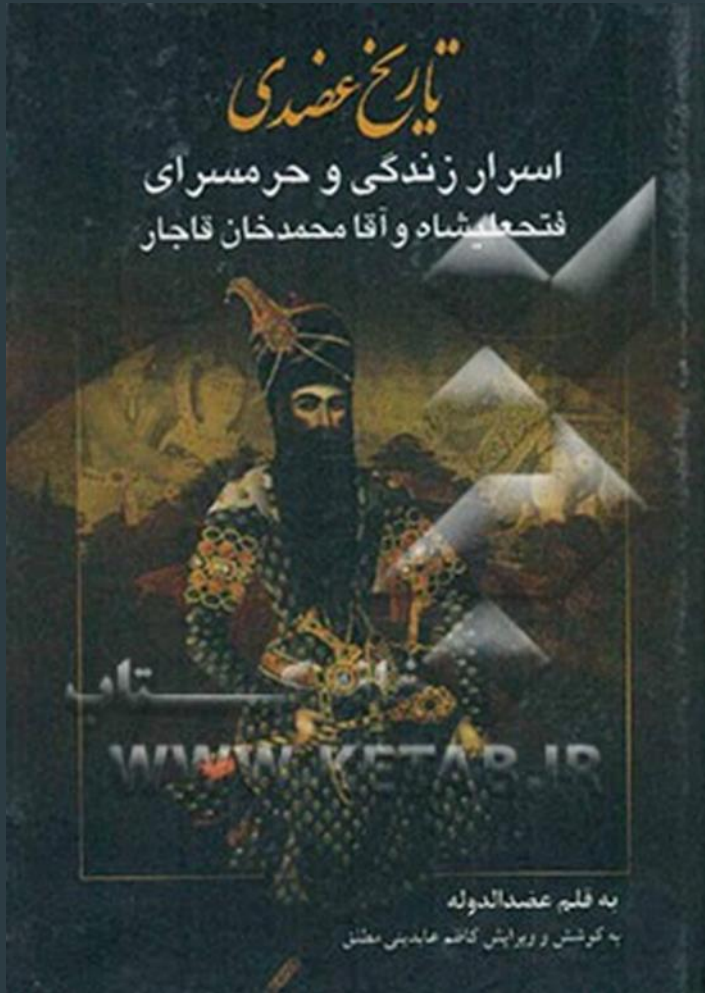
► بحث و گفت و گو

► با راهنمایی دبیر و با توجه به مطالبی که در درس ۲ خوانده اید، درباره تأثیر وقوع انقلابهای سیاسی و صنعتی در کشورهای اروپایی (قرن ۱۸م) بر روابط آن کشورها با ایران در دوره قاجار بحث و گفت و گو کنید.

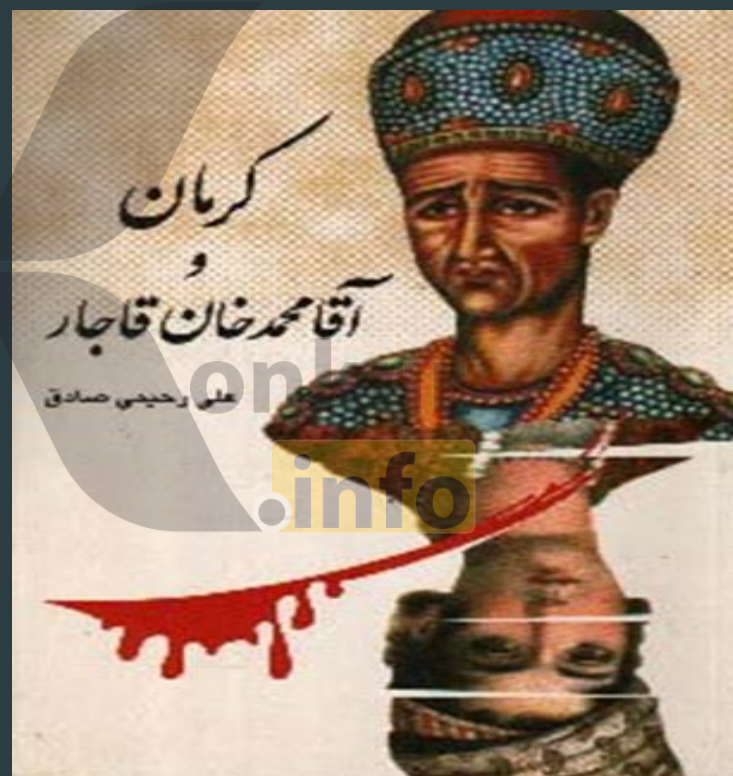
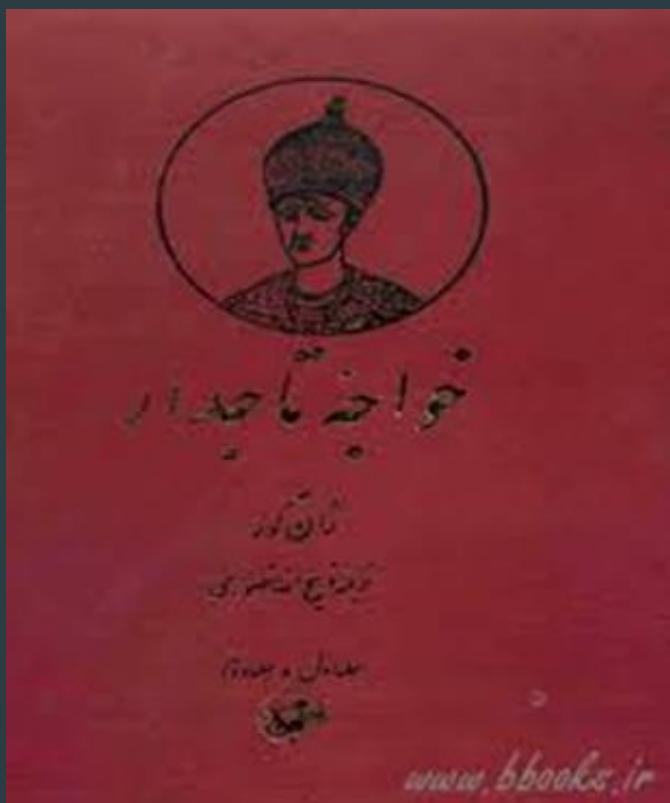
تحولات سیاسی

- ▶ پیشینه ایل قاجار
- ▶ آقامحمدخان قاجار (۱۲۱۰-۱۲۱۱ق)
- ▶ مرگ کریم خان زند و قدرت یابی آقامحمد خان
- ▶ فروپاشی سلسله زندیه و افشاریه و تاسیس قاجاریه توسط آقا محمدخان
- ▶ لشکرکشی به قفقاز

منابع برای مطالعه بیشتر

دو رمان تاریخی

آقامحمد خان قاجار

۱۱۷۵-۱۱۶۱ ه.ش

▶ اقدامات آقامحمد خان قاجار

▶ انقراض حکومت زندیه و افشاریه

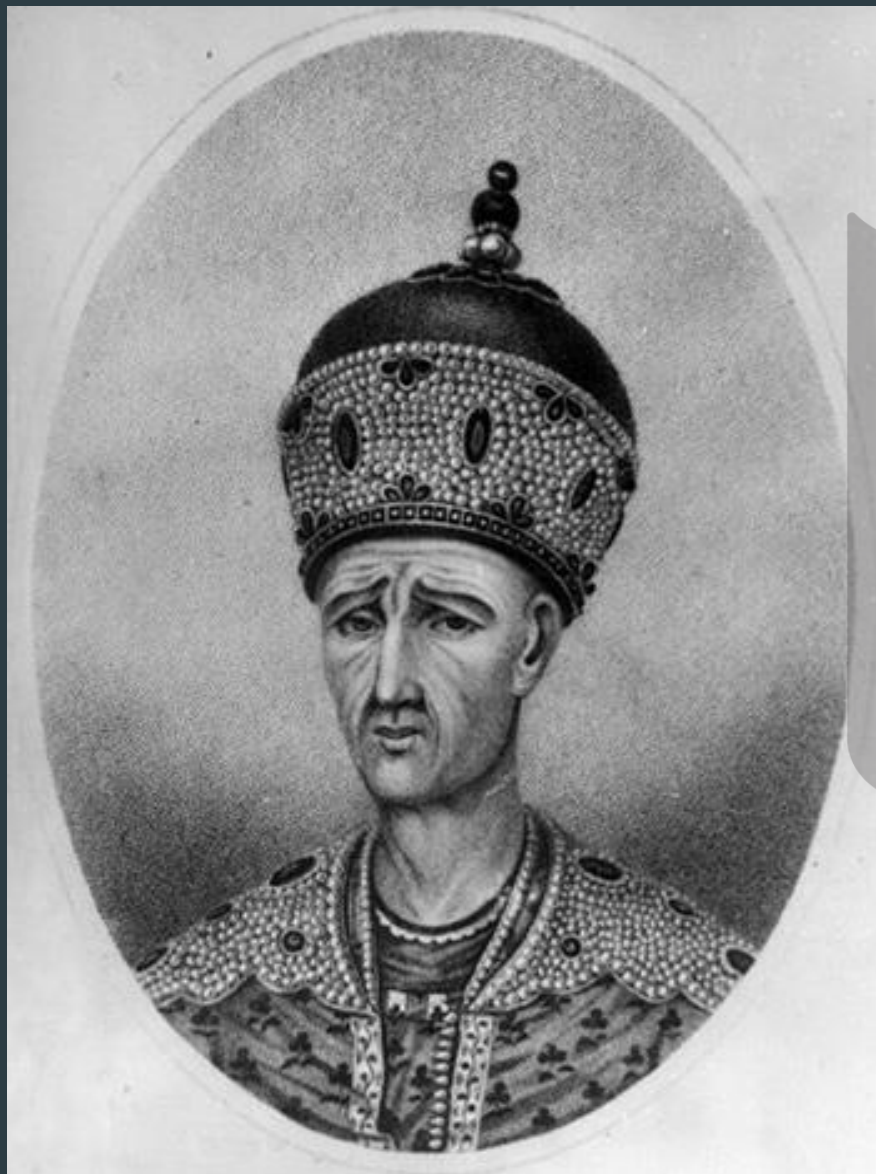
▶ تاسیس قاجاریه

▶ لشکر کشی به خراسان

▶ علت لشکر کشی به گرجستان

کدام اقدام آقامحمد خان قابل ستایش است؟

چرا در تاریخ از آقا محمد خان به نیکی یاد نمی شود؟

پادشاهی فتحعلی شاه قاجار ۱۲۱۳-۱۱۷۶ ه.ش (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق)

- ▶ سرکوب طغیانهای داخلی و تحکیم پادشاهی
- ▶ مواجهه با تهاجم نظامی روسیه و رقابت های انگلستان و فرانسه
- ▶ ناکامی درمقابله با دشمنان خارجی و حفظ قلمرو ایران
- ▶ فتحعلی شاه در حفظ یکپارچگی کشور و سامان دادن به اوضاع داخلی موفق بود.
- ▶ اما در مقابله با تهاجم نظامی و نفوذ سیاسی کشورهای اروپایی ناکام ماند.

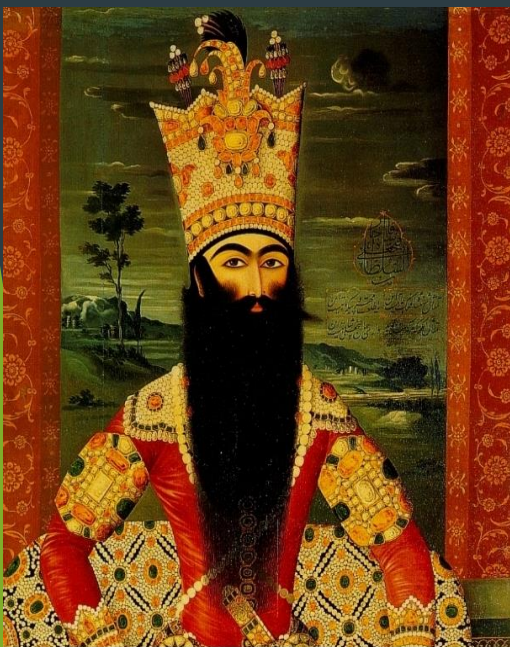

photo: biography20.com

photo: biography20.com

محمد شاه ۱۲۲۶-۱۲۱۳ ه.ش

(۱۲۵۰-۱۲۶۴ ق)

❑ صدارت میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراہانی

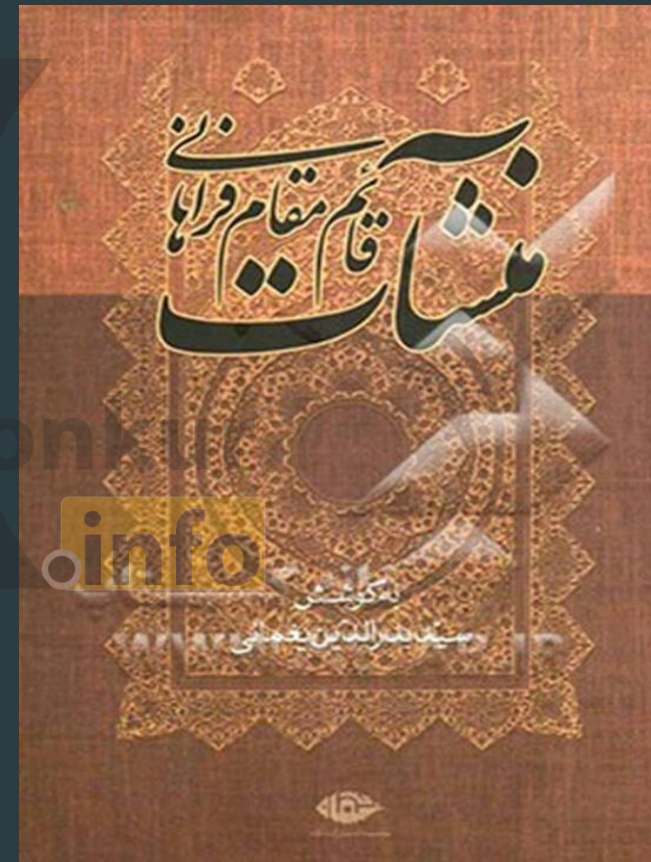
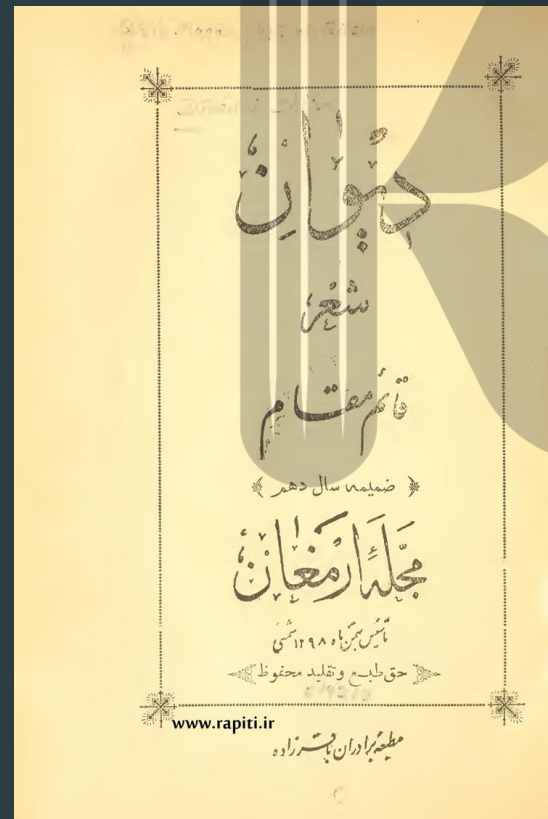
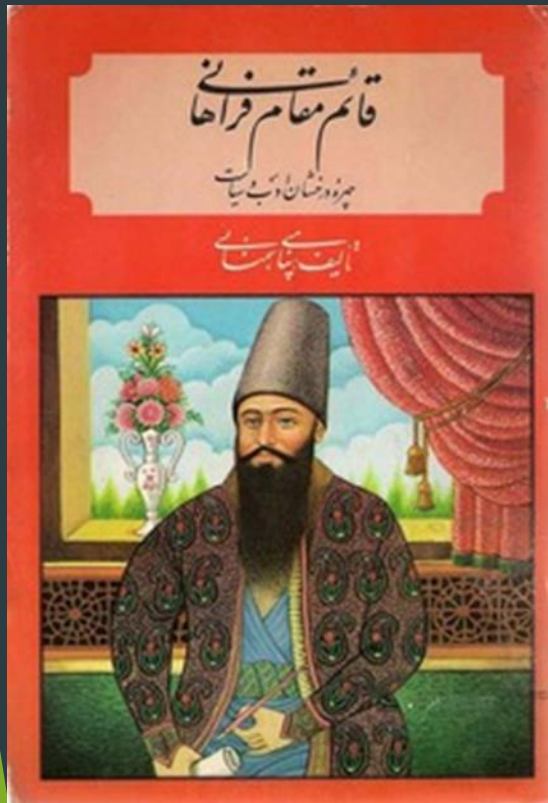
❑ دلایل برکناری و قتل وی

❑ صدارت حاج میرزا آقاسی

ابوالقاسم قائم مقام و آقا

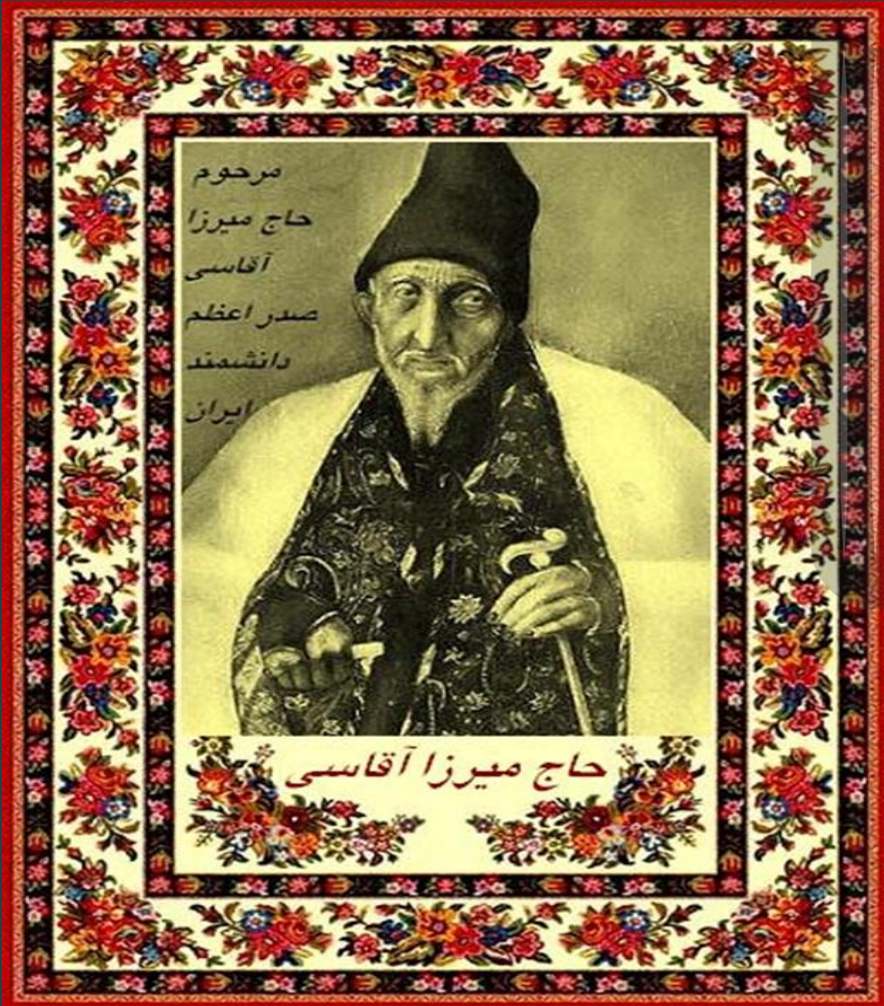
میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراہانی

آرامگاه میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی

حاج میرزا آقاسی

سلطنت ناصرالدین شاه

۱۲۷۵-۱۲۲۶ ه.ش (۱۲۶۴-۱۳۱۳ ق)

اهم نکات دوره ۵۰ ساله پادشاهی ناصرالدین شاه

▶ صدارت و اقدامات امیر کبیر

▶ دلایل قتل امیر کبیر

▶ عصر امتیازات و سلطه اقتصادی استعمارگران

▶ مرگ وی به دست میرزا رضا کرمانی از

شاگردان سید جمال اسدآبادی

میرزا تقی خان امیر کبیر

سید جمال الدین اسدآبادی

<https://konkur.info>

نظام سیاسی و اداری حکومت قاجار

▶ (الف) جایگاه شاه:

▶ شاه به عنوان بالاترین مقام، قدرت و اختیارات نامحدودی در دوره قاجار داشت.

▶ اختیارات شاه: عزل و نصب مقامات کشوری و لشکری و اعلام جنگ و صلح

▶ **دلایل عدم بهره بردن از قدرت استبدادی شاه:**

1. نداشتن ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت

2. نفوذ و دخالت قدرت های استعماری

3. جایگاه و اقتدار دینی و اجتماعی روحانیت

4. قدرت نظامی ایلات

صدارت اعظم:

▶ **صدارت اعظم:** بعد از شاه، صدراعظم (وزیر اعظم) قرار داشت.

▶ **اختیارات صدراعظم:** اظهار نظر در امور کشور، بهبود وضع مردم و اصلاح امور کشور اما وزیران و صدراعظم ها امنیت جانی و مالی کافی نداشتند

▶ حکومت ایالات و ولایات

▶ والیان و حاکمان ایالات و ولایات، شهرها و روستاها عمدتاً از میان خاندان های زمین دار، اعیان یا بزرگان محلی، سران ایلات و عشایر و شاهزادگان قاجاری برگزیده می شدند.

▶ حاکمان ایالات و ولایات تا حدودی خودمختار بودند.

▶ شاهان قاجار با پیوند ازدواج با این خاندان ها به دنبال استحکام سلطنت خود بودند.

▶ آذربایجان با مرکزیت تبریز ولیعهد نشین بود.

تشکیلات اداری

- چهار اداره یا وزارت قدیمی
- افزایش وزارت خانه ها در دوره ناصری
- گسترده ترین و پرسابقه ترین وزارت خانه (وزارت مالیه)
- مستوفی الممالک: به عنوان وزیر مالیه به همراه عده ای مستوفی مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیات ها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی (خاصه) را برعهده داشت.

انواع نظام قضایی در دوره قاجار:

۱- محاکم عُرف: که به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش،

سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می کردند.

۲- محاکم شرع: که بیشتر دعاوی حقوقی و مدنی مانند دعوای ملکی،

خانوادگی و ارث را حل و فصل می کرد. قضات این محاکم، روحانیون بودند.

ارتش و تشکیلات نظامی

وضعیت ارتش و سپاه در آغاز دوره قاجار
تلاش های عباس میرزا در زمینه ارتش
وضعیت سپاه در دوره ناصرالدین شاه
اقدامات امیرکبیر در زمینه ارتش
نیروی بریگاد قزاق و کارایی آن

روابط خارجی

فرانسه:

- ❑ علت توجه ناپلئون به ایران
- ❑ قرارداد فین کنشتاین
- ❑ سرانجام قرارداد فین کنشتاین
- ❑ امتیاز کاوش های باستان شناختی

عثمانی:

- ❑ دلایل اختلافات ایران و عثمانی
- ❑ قرارداد ارزنه الروم اول و دوم

انگلستان

- ❑ معاهدات مجمل و مفصل
- ❑ معاهده پاریس
- ❑ قرارداد گلد اسمیت
- ❑ امتیازات اقتصادی:
- ❑ تنباکو، رویتر، بانک شاهنشاهی

روسیه

- ❑ سیاست توسعه طلبانه روسیه
- ❑ علت آغاز دوره اول جنگ های ایران و روسیه
- ❑ دلایل شکست ایران و معاهده گلستان
- ❑ علل آغاز دوره دوم جنگ های ایران و روسیه
- ❑ علل شکست ایران و قرارداد ترکمانچای
- ❑ قرارداد آخال
- ❑ سایر امتیازات

روابط خارجی با روسیه

علل آغاز دوره دوم جنگ
های ایران و روسیه:

✓ مشخص نبودن خطوط
مرزی

✓ ادعاهای ارضی جدید
روسها

✓ کمکخواهی مردم مسلمان

قراردادهای:

گلستان

ترکمانچای

آخال

دلایل شکست ایران در دور
اول:

✓ ضعف سیاسی و نظامی
ایران

✓ پیمان شکنی دولت های
فرانسه و انگلستان

دلایل شکست ایران در دور
دوم:

✓ ضعف و ناتوانی فتحعلی
شاه

✓ بیکفایتی برخی
فرماندهان

✓ پیمان شکنی انگلیس

➤ سیاست توسعه طلبانه روسیه

➤ علت آغاز دوره اول جنگ های ایران و
روسیه

➤ دلایل شکست ایران و معاهده گلستان

➤ علت آغاز دوره دوم جنگ های ایران و
روسیه

➤ علت شکست ایران و قرارداد ترکمانچای

➤ قرارداد آخال

➤ سایر امتیازات

روابط خارجی با انگلستان

فعالیت ۷:
مفاد قرارداد مجمل
ومفصل و نتایج آن

معاهده پاریس و
جدایی افغانستان و
هرات از ایران

- ### انگلستان
- معاهدات مجمل و مفصل
 - معاهده پاریس
 - قرارداد گلد اسمیت
 - امتیازات اقتصادی:
 - تنباکو، رویتر، بانک شاهنشاهی

قرارداد گلد اسمیت:
جدایی مناطقی از
سیستان و بلوچستان

□ گرفتن امتیازات اقتصادی:
تنباکو، رویتر، بانک شاهنشاهی

□ نتایج این امتیازات

اعتراض علما، مردم و بازرگانان
□ سرانجام این امتیازات

مشخص کنید هر قسمت از ایران طبق کدام قراردادها جدا شده است؟

روابط خارجی با فرانسه

علت اعزام
نمایندگان از سوی
ناپلئون به ایران

فرانسه:

- علت توجه ناپلئون به ایران
- قرارداد فین کنشتاین
- سرانجام قرارداد فین کنشتاین
- امتیاز کاوش های باستان شناختی

عهدنامه فین کنشتاین
و نتیجه آن

ادامه روابط
با فرانسه

روابط خارجی با عثمانی

عثمانی:

دلایل اختلافات ایران و عثمانی

✓ روابط بازرگانی و فرهنگی
ایران و عثمانی
✓ شعار اتحاد اسلام و جذب بخشی از
اندیشمندان ایرانی

مشکلات تجاری

اختلافات مرزی
بدرفتاری با زائران عتبات

قراردادهای صلح ارزنه الروم اول و دوم

روابط خارجی با سایر کشورها

حکومت قاجار به چه منظور تلاش نمود با کشورهای آمریکا، اتریش، ایتالیا، بلژیک و.....ارتباط برقرار کند و نتیجه این تلاش چه بود؟

حکومت قاجار برای کاستن از نفوذ و دخالت های روزافزون روسیه و انگلستان در امور ایران، تلاش می کرد که با کشورهای دیگر مانند آمریکا، اتریش، ایتالیا و بلژیک ارتباط برقرار کند، اما به سبب سنگ اندازی روسها و انگلیسی ها و بی رغبتی این کشورها در این باره موفقیت چندانی به دست نیاورد.

چرا حکومت ایران در دوره قاجار نتوانست بجز انگلیس و روس با سایر کشورها ارتباطی مستمر برقرار کند؟

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
.info

<https://konkur.info>